

Considering personal rights in doping control procedure in terms of Turkish law

Türk hukukunda doping kontrol işlemlerinin kişilik hakları açısından değerlendirilmesi

Ümit Orhan¹

Abstract

Sport is one of the most attractive activities of the world. So that, for many people, a match score becomes more important than any other problems of world.

Sport becomes an exciting way of make money. Because a doctor, a lawyer or an engineer have to work long years to have money, fame and reputation, that an average sportsman/sportswoman has early in life. In the same way a sports club can earn millions of dollars through his succesful sportmen/sportswomen. But sometimes, with the affect of this potentiality and “desire to win”, athletes, coaches, clubs or States can canalize to a unfair ways. Doping is the most risky way of those. Doping has many dimensions about competition justice, athletes’ health and punishment of this act. One of these dimensions is relationship between doping control and athletes personal rights.

Personal (private) right is an absolute right over a person’s own personal wealth and assets. As well as tangible values, bodily integrity, health, intangible values privacy, honour and reputation are cases of personal rights.

In this article, firstly we’ll inform what the doping is, how a doping control can be done, secondly we’ll study the personel rights in doping control

Özet

Spor günümüz dünyasının en çok ilgi çeken faaliyetlerinden birisidir. Öyle ki çoğu insan için bir sportif faaliyetin sonucu dünyanın geri kalanlarının sorunlarından daha önemlidir.

Spor, öyle bir hal almıştır ki, başarılı bir sporcunun doktorluk, avukatlık, mühendislik gibi çoğu diğer meslek sahiplerinin mesleki olgunluk dönemlerinde bile kolay kolay ulaşamayacakları paraya, şana, şöhrete ve karşı cinsin ilgisine henüz genç yaşlarda ulaşma ihtimali oldukça yüksektir. Aynı şekilde sporcuların bağlı oldukları kulüple de, başarılı sporcuları sayesinde milyonlarca dolar kazanabilmektedirler. Ancak bu ihtimal ve kazanma hırsı sporcunun, bazen kendi isteğiyle bazen de antrenörünün ve kulübün ve hatta devletin teşviki ile doğru olmayan yollara sapmasına yol açmaktadır. Bu yollardan en risklisi de dopingdir. Dopingin, yarışma adaletinden sporcu sağlığına; bu fiilin cezalandırılmasına birçok boyutu vardır. Bu boyutlardan biri de doping kontrolünün sporcuların kişisel hakları ile olan ilişkileridir.

Kişilik hakkı kişilerin kendi kişisel varlık ve değerleri üzerindeki mutlak haktır. Vücut bütünlüğü, sağlık gibi maddi değerlerin yanında, özel hayatın gizliliği, şeref ve haysiyet gibi manevi değerler kişilik hakkının konusunu oluşturmaktadır.

¹ Research Assistant (Ph.D.), Marmara University School of P.E. and Sports, Sport Management Department, umitorhan74@hotmail.com

Keywords: Doping; Sports Law; Personal Rights; Damages; Athlete

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

Bu çalışmada; ilk kısımda, dopingin ne olduğu, doping kontrolünün nasıl yapıldığı, ve kişilik hakları konusunda bilgilendirmede bulunulacak ve ikinci kısımda doping kontrol işlemlerinde ortaya çıkabilecek kişisel hak ihlalleri Türk Hukuku açısından değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Doping; Spor Hukuku; Kişisel Haklar; Tazminat; Sporcu

Temel Kavramlar

Dopingle ilgili temel kavramlar

Doping tanımı

Doping adı verilen uyarıcı maddeler insanlığın her döneminde kullanılagelmiştir. Bunlar günlük hayatta bedensel ve cinsel aktivitelerde performansı arttırmak için kullanıldığı gibi bazı mesleklerde de mesleki performansı arttırmak için kullanılmaktadır.

Sporda doping hakkında ilk yapılan tanımlamalardan biri olan Avrupa Konseyi'nin 1963 yılındaki tanımına göre "*Doping, bireyin bir yarışmaya katılımı nedeniyle yapay ve haksız şekilde performansını arttırmak amacıyla, organizmaya yabancı fizyolojik maddelerin, herhangi bir yöntemle yüksek dozda ve anormal yollardan, sağlıklı bir kişiye uygulanması veya kendisi tarafından kullanılmasıdır.*" Avrupa Konseyi'nin 1984 yılında yaptığı basitleştirilmiş diğer tanımına göre "*sporda doping yetkili spor teşkilatlarının kurallarına aykırı şekilde, bunların yasaklamış olduğu madde veya madde sınıflarını kullanmaktır.*"(Erkiner , 2006: 8-9).

Doping konusundaki en yetkili kuruluş Dünya Anti – Doping Ajansıdır (WADA – World Anti Doping Agency). Ajans tarafından her yıl güncellenen "Yasaklı Maddeler ve Yöntemler Listesi" yarışma/karşılaşma içi ve/veya yarışma/karşılaşma dışında hangi maddelerin ve yöntemlerin yasaklandığını gösteren listedir. Liste, ayrıca, bazı branşlarda belli maddelerin yasaklanıp yasaklanmadığını da belirtir².

Doping, sporcuların performanslarını arttırmak için yasaklanmış maddeleri ve yöntemleri kullanmalarıyla elde edecekleri haksız avantajlar dolayısıyla ve bazı maddeler ile yöntemlerin neden olabileceği yan etkilerden sporcuların sağlıklarını korunmaları için yasaklanmıştır. Doping sadece ahlak ve sağlık sorunu değil, aynı zamanda yasal yaptırımları da olan bir sorundur. Bu itibarla doping, hem haksız rekabete zemin hazırlaması, "*fair play*" anlayışına uymaması sebebiyle spor etiğine aykırı olması, hem de sporcu sağlığını kısa ve uzun süreli olarak bozmasına ve hatta olası

² http://www.wada-ama.org/rtecontent/document/athlete_guide_turkish.pdf (Erişim tarihi: 19.09.14)

ölüm risklerinin oluşmasına neden olması gerekçeleriyle Uluslar arası Olimpiyat Komitesi (IOC) ve uluslar arası spor federasyonları tarafından yasaklanmış ve bu yasak, bazı cezai yaptırımlarla kuvvetlendirilmiştir (Ertaş, Petek, 2005: 169).

Dünya Anti – Doping Ajansı (WADA)

Dünya Anti-Doping Ajansı (WADA) Kasım 1999'da kurulmuştur. WADA, eğitim, danışmanlık, araştırma ve öncülük yoluyla ulusal ve uluslar arası düzeyde dopinge karşı savaşı desteklemek ve koordine etmek için çalışmaktadır. Bunun yanında, küresel araştırma programlarına öncülük yapar. Bu programları koordine ederek, bu amaçla ayrılan bütçeyi yasaklı madde ve yöntemlerin araştırılmasına harcar. WADA'nın koordine etme görevi, aynı zamanda, bağımsız yarışma/karşılaşma dışı doping kontrol programlarını uygulamayı içerir. WADA programı, uluslararası federasyonlar ve ulusal dopingle mücadele kuruluşları tarafından yürütülen kontrolleri tamamlar. WADA, 1 Ocak 2004'ten itibaren, laboratuvarları akredite etmeye ve Yasaklı Maddeler Listesi'ni hazırlamaya ve yayımlamaya başlamıştır.

Dünya Anti-Doping Kodu, 2003 yılında Sporda Doping Dünya Konferansı'nda oybirliği ile onaylanmıştır. Bütün olimpik uluslararası federasyonlar, milli olimpiyat komiteleri, milli paralimpik komiteleri, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC), Uluslar arası Paralimpik Komitesi (IPC) ve diğer birçok spor kuruluşu 2004 Atina Olimpiyatları'ndan önce Kod'u benimsemiş ve uygulamışlardır. Kod, ilk defa, dünyada tüm branşlarda tüm sporcular için dopingle mücadeleyi düzenleyen kuralların ve yönetmeliklerin aynı olmasını sağlamıştır.

Doping kontrolü aşamaları

Sporcu, yıl boyunca müsabakada, antrenman kampında, evinde veya herhangi başka bir yerde, önceden haber verilmeksizin numune vermesi için seçilebilir. Sporcu herhangi bir müsabakada test numunesi vermek üzere seçilebilir. Numune verecek sporcular müsabakadaki derecelerine göre veya kura usulüne göre test numunesi vermek üzere seçilebilirler. Doping Kontrol Görevlisi (Doping Control Officer, DCO) numune vermek için seçilen sporcunun yanına gelir ve Numune vermek için seçildiğini gösteren belgeyi sporcuya gösterir. Görevli sporcudan bu belgeyi okumasını ve imzalamasını ister. Sporcu 1 saat içinde (madalya töreni, basın toplantısı, tıbbi müdahale vb sebepler için) doping kontrol istasyonuna gitmek zorundadır. Bu bir saat boyunca sporcuya sürekli olarak bir görevli eşlik edecektir. Daha sonra sporcuyla birlikte doping kontrol istasyonuna giderler. Etkili bir doping kontrolü için bütün sporcular görevliyle işbirliği yapmak zorundadır³.

³ www.tvf.org.tr/Sezonlar/2008-2009_sezonu/doping/dopingnedir.doc (erişim tarihi: 29.09.2014)

Toplama Kabının Seçimi: Sporcu idrar numunesi vermeye hazır olduğu zaman, kapalı toplama kaplarından birini kendisi seçer. Sporcu toplama kabını bu kap kullanılana kadar kontrol edebilir ve güvenliğinden sporcu sorumludur.

İdrar Örneğinin Alımı: Sporcu kendi cinsiyetinden bir görevlinin gözetiminde en az 75 ml idrar örneği verir. Sporcu görevlinin tam anlamıyla görebilmesi için göğüs ve diz arası açık olacak şekilde soyunmalıdır.

Güvenli Test Kit'inin Seçimi: Görevli sporcuya idrar örneğinin paketleneyeceği bir kiti seçmesini söyler. Seçilen kit hakkında sporcu veya temsilcisi veya görevli kuşkuya düşerse sporcuya bir başka KİT'i seçebilir.

Örnek Kod Numarasının Kayıt Edilmesi: Sporcu saklama kitini seçtikten sonra genellikle köpükten bir koruyucu olan kit paketini açar ve içeri boşaltır. Görevli, sporcudan alınan Numunenin Kod numarasıyla köpükten yapılmış koruyucu kit'in kod numarasını kontrol etmesini ister. Kitin içindeki "A" ve "B" şişelerinin kapak ve etiketlerindeki numara ile Kit Kutusu üzerindeki numaraların aynı olması gerekmektedir. Görevli bu numarayı Doping Kontrol Formuna kaydeder. Kitlerde kullanılan bu numaralar sadece o kite özgüdür ve tekrar aynı numaranın başka bir test kitinde kullanılması mümkün değildir.

İdrar Örneğini Bölme ve Paketleme: Sporcu verdiği idrar örneğini belirtilen minimum limitlerden az olmamak şartıyla "A" ve "B" şişelerine bölüştürür ve görevlinin direktifiyle kapakları sıkıştırarak şişeleri kilitler. Kit şişelerinin kapakları kilitlendikten sonra ancak kırılarak açılabilir. WADA akredite laboratuvarlar kendisine ulaştırılan kapağı kırık, hasarlı idrar numunelerini analiz etmezler.

Paketleme: Sporcu şişeleri ters çevirerek herhangi bir sızıntı olmadığından emin olur. Ayrıca sporcunun temsilcisi (antrenör veya başka bir görevli) şişelerin düzgün kilitlenip kilitlenmediğini de kontrol edebilir.

pH ve Özgül Ağırlığın Kontrolü: Görevli alınan numunenin pH ve özgül ağırlığını kontrol ederek numunenin laboratuvar şartlarına uygun olup olmadığını denetler. Eğer pH ve özgül ağırlık değerleri belirlenen aralıklar içinde değilse sporcu ilaveten yeniden idrar örneği verir.

Alınan maddelerin Kaydedilmesi: Görevli sporcuya son ON GÜN içinde reçeteli veya reçetesiz herhangi bir ilaç, destekleyici ürün veya başka bir madde alıp almadığını sorar. Sporcunun bu soruya verdiği cevaplar Doping Kontrol Formuna kaydedilir. Bu bilgiler idrar örneğinin analizi esnasında laboratuvar tarafından kullanılır.

Doping Kontrol Formunun Tamamlanması: Doping Kontrol Formundaki bilgiler sporcu ve temsilcisi tarafından kontrol edilir. Bütün bilgilerin doğruluğundan emin olduktan sonra sporcu formu imzalar. Sporcunun formu imzalaması formdaki bilgilerin doğruluğu ve doping kontrol protokolünün kurallara uygun geçtiğini deklare etmesi anlamına gelir. Eğer sporcu yapılan işlemlerin kurallara uygunluğundan şüphe ederse buna ilişkin düşüncelerini de forma yazabilir.

Test İşleminin Tamamlanması: Sporcu “Sporcu Seçim Formunu ve Doping Kontrol Formunun” kendisine ait birer kopyasını alır. Sporcu bu belgeleri en az 6 hafta saklamak zorundadır.

Diğer Adımlar: Sporcunun numunesi güvenli bir taşıma çantasının içine paketlenir ve mühürlenir. Özel güvenlik önlemleriyle WADA tarafından onaylanmış bir laboratuara ulaştırılır. Örnek numune laboratuara ulaştıktan sonra laboratuvar görevlisi numunenin istenilen standartlarda kendisine ulaşmış ulaşmadığını numuneye iliştilen formla birlikte kontrol eder. “A” numunesi analiz edilir ve “B” numunesi güvenli bir şekilde muhafaza edilir. Eğer “A” numunesinde herhangi bir yasaklı madde bulunursa sporcu en geç 3-4 hafta içinde haberdar edilir.

Bu aşamadan sonra “B” numunesinin de yapılan analizleri sonucu yasaklı maddeyle karşılaşırsa sporcu doping yapmış addedilir ve gerekli yasal işlemler başlatılması için spor organizasyonlarına bildirimler yapılır. “B” numunesi ve bu numunenin açılması neden önemlidir: Birincisi “B” numunesi analizi, doğrulama analizi adını da taşır. Yani “A” numunesinin bulgularının “B” numunesinde de elde edilip edilmeyeceği kontrol edilir. Esas olan da bu ikinci analizdir. Yani A” numunesinin pozitif çıkmış olmasına karşın “B” numunesi negatif çıkarsa bu ikinci sonuca itibar edilir ve sporcunun doping yapmamış olduğuna hükmedilerek, başkaca bir işlem yapılmaz. Şayet sporcu tedbirli ise tedbiri hemen kaldırılır. (Unutulmamalıdır ki, başından “A” numunesi negatif ise, zaten sporcuya karşı bir doping prosedürü başlatılamaz). İkincisi: “A” numunesi Laboratuvar tarafından, numunenin kime ait olduğu bilinmeksizin, dolayısı ile gyaapta ve anonim olarak analiz edilirken; “B” numunesi bizzet sporcunun ve/veya temsilcisinin huzurunda yapılmaktadır. İşte bu analiz prosedürünün en önemli noktası buradadır⁴.

Bütün bu aşamalara ek bilgi olarak, kurallar gereği numune vermeyi reddetmek veya doping kontrol numunesi alım protokolünü bozmak “Dopingle Mücadele Kural İhlali” anlamına gelmektedir ve geçerli bir gerekçe yoksa cezalandırılmayı gerektirmektedir. Burada bir çeşit kusursuz sorumluluk ilkesi uygulanmaktadır⁵.

⁴ **Erkiner** Kısmet, Diana Taurasi Olayından Ders Çıkarmak, s.3, <http://sporhukuku.org/dosyalar/Diana-Taurasi.pdf> (Erişim Tarihi: 26.03.2013)

⁵ Türkiye Mili Olimpiyat Komitesi (TMOK) Dopingle Mücadele Komisyonu Türkiye Dopingle Mücadele Talimatı m.2.3 “Yürürlükteki dopingle mücadele kurallarına uygun olarak yapılan bildirim sonrasında Örnek vermemek veya haklı bir nedene dayanmaksızın Örnek vermeyi reddetmek veya herhangi bir şekilde Örnek vermektan imtina etmek.” [Madde 2.3 ile ilgili açıklama: Kendisine bildirim yapıldıktan sonra Örnek vermeyi reddetmek veya vermemek, Dünya Dopingle

Kişilik hakları

Kişilik hakkı kişinin toplum içindeki saygınlığını ve kişiliğini serbestçe geliştirmesini temin eden varlıkların tümü üzerindeki hakkı şeklinde tanımlamak doğru olur (Dural, Ögüz, 2002: 92). *Kişilik hakkı kişiliği oluşturan, insanı insan yapan değerlere ilişkin haktır. Açıkçası, yaşama, bedene, fiziksel ve ruhsal sağlığa, onura, saygınlığa, kökeni tanıma çıkarına, özel yaşamın gizliliğine, özgürlüğe, esere, söze, sese, resme, isme ve tüketici biçimde sayılmayacak benzer insani değerlere ilişkin haktır* (Serozan, 2011: 411). Kişilik hakları dokunulmaz, devredilemez, kişinin kişiliğine bağlı, vazgeçilmez, doğumla kendiliğinden kazanılan ve herkesin eşit olarak sahip olduğu kişisel değerlerdir (Bulut, 2006: 9, Helvacı, 2012: 101-103, Dural, Ögüz, 2002: 95).

Kişilik hakkının konusunu, gerçek kişilerin doğumlarından ölümlerine kadar, tüzel kişilerin ise hak ehliyetini kazandıkları andan sona ermelerine kadar sadece var olmaları nedeni ile ayrılmaz biçimde sahip oldukları hukuken korunan değerler oluşturur (Helvacı, 2012: 97).

Gerek hukuk öğretisinde ve gerekse uygulamada kişilik hakkının konusuna girdiği belirtilen değerler göz önünde tutularak kişisel değerler;

Maddi (Bedensel) Değerler; yaşam, vücut bütünlüğü, sağlık.

Manevi Değerler; özgürlükler, onur, saygınlık, ad ve resim üzerindeki haklar⁶, aile bütünlüğünün bozulması, sır çevresi vs.

Mesleki ve ekonomik Değerler; mesleki onur, ekonomik özgürlük ve varlık, mesleki ve ticari gizlilik gibi (Zevkliler, 1981).

Kişiliği oluşturan unsurlar bunlarla sınırlı değildir, teker teker sayılması imkansızdır. Zamanın ihtiyaçlarına göre yeni unsurlar göz önüne alınmaktadır (Oğuzman, Öz, 2012: 249).

Mücadele Kurallarından önceki hemen hemen bütün düzenlemelerde yasaklanmıştı. Bu Madde, Dünya Doping Mücadele Kurallarından önceki düzenlemeyi daha da genişletmekte ve "herhangi bir şekilde Örnek vermekten kaçınmayı" da yasak bir davranış saymaktadır. Böylece, örneğin bir Sporcunun kendisine bildirimde bulunulmasını engellemesi veya doping kontrolüne girmemek amacıyla Doping Kontrol yetkilisinden saklandığının tespit edilmesi durumunda, o Sporcunun doping mücadele kurallarını ihlal etmiş sayılabilir. "Örnek vermeyi reddetmek veya vermemek", Sporcunun kastı veya ihmalkâr davranışına dayandırılabilirken, Örnek vermekten "kaçınmak" Sporcunun kasten o yönde davrandığı anlamına gelir.]

⁶ Yargıtay 11. HD. 2012/3348 E., 2013/20398 K., 14.11.2013 Özet:: Davacı vekili, davalı tarafından basım ve yayımı gerçekleştirilen F. Gazetesi'nde profesyonel futbolcu A.T.'nin fotoğrafının poster yapılarak kuşe kağıda poster adı altında müvekkili ile sözleşme yapılmadan ve önceden izin alınmadan yayımlandığını, müvekkili Kulübün bu tip resimler üzerinde futbolcuları ile arasında akdetmiş olduğu sözleşme uyarınca tekel hakkının olduğunu, bu nedenle davalının yayınlamış olduğu poster nedeniyle telif hakkı ihlalinde bulunduğunu ileri sürerek telif hakkı talebinde bulunmuştur.

Toplumla bilgilendirme ve haber alma hakkının sağlanması kapsamında görülmesi mümkün olmayan davalı kullanımı nedeniyle davalının tazminat isteme hakkı bulunmakla, mahkemece bu konuda gerekli inceleme ve değerlendirme yapılarak davalının haksız kullanımı karşılığı uygun bir tazminata karar verilmesi gerekir. (Kazancı İçtihat Bankası, Erişim tarihi: 31.10.2014)

Kişilik, başta Anayasa olmak üzere Kamu Hukuku ve Özel Hukuk'ta korunmaktadır. Özel Hukuk'ta kişiliğin korunması genel olarak 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 23., 24., ve 25. maddeleri ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 58. maddesi ile sağlanmaktadır. Türk Medeni Kanunu'na göre kimse, hak ve fiil ehliyetlerinden kısmen de olsa vazgeçemez (m.23/1). Kimse özgürlüklerinden vazgeçemez veya onları hukuka ya da ahlâka aykırı olarak sınırlayamaz (m.23/2). Örneğin bir sporcu hak ve fiil ehliyetlerini kısıtlayacak şekilde menajeriyle veya kulüple başka bir menajerle asla çalışmayacağına veya (X) kulübüne asla transfer olmayacağına dair bulunacağı taahhütler geçersiz olacaktır. Yazılı rıza üzerine insan kökenli biyolojik maddelerin alınması, aşılması ve nakli mümkündür. Ancak, biyolojik madde verme borcu altına girmiş olandan edimini yerine getirmesi istenemez; maddî ve manevî tazminat isteminde bulunulamaz (m.23/3). Örneğin bir organ nakli ancak organı verecek kişinin yazılı rızası ile mümkün olacaktır. Bu kişi daha sonra taahhüdünden vazgeçse bile bunu yerine getirmesi istenemeyecek, bu konuda maddi ve manevi tazminat talepleri de dinlenmeyecektir.

TMK m.24/1'e göre hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimse, hâkimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir. Aynı maddenin ikinci fıkrasına göre de kişilik hakkı zedelenen kimsenin rızası⁷, daha üstün nitelikte özel veya kamusal yarar⁸ ya da kanunun verdiği yetkinin kullanılması⁹ sebeplerinden biriyle haklı kılınmadıkça, kişilik haklarına yapılan her saldırı hukuka aykırıdır.

TMK m.25 de "Davalar" başlıklıdır ve kişisel hak ihlalleri dolayısıyla açılacak davalar düzenlenmiştir. Buna göre davacı, hâkimden saldırı tehlikesinin önlenmesini, sürmekte olan saldırıya son verilmesini, sona ermiş olsa bile etkileri devam eden saldırının hukuka aykırılığının tespitini isteyebilir (m.25/1). Davacı bunlarla birlikte, düzeltmenin veya kararın üçüncü kişilere bildirilmesi ya da yayımlanması isteminde de bulunabilir (m.25/2). Davacının, maddî ve manevî tazminat istemleri ile hukuka aykırı saldırı dolayısıyla elde edilmiş olan kazancın vekâletsiz is görme hükümlerine göre kendisine verilmesine ilişkin istemde bulunma hakkı saklıdır (m.25/3). Manevî tazminat istemi, karşı tarafça kabul edilmiş olmadıkça devredilemez; miras bırakan tarafından ileri sürülmüş olmadıkça mirasçılara geçmez (m.25/4). Davacı, kişilik haklarının korunması için kendi yerleşim yeri veya davalının yerleşim yeri mahkemesinde dava açabilir.

Yukarıda da belirtildiği gibi Medeni Kanun dışında Borçlar Kanunu'nda da kişisel hakların ihlali ile ilgili bir düzenleme mevcuttur. "Kişilik haklarının zedelenmesi" başlıklı TBK m.58'e göre kişilik

⁷ Örneğin organ naklinde vericinin usulüne uygun rızası müdahaleyi hukuka uygun hale getirir.

⁸ Örneğin doktorun hayatını kurtarmak için hastaya müdahalesinde üstün nitelikli özel yarar, yazılı veya görsel basında kişinin haber amaçlı isminin ve fotoğrafının yayınlanmasında üstün nitelikli kamu yararı mevcuttur.

⁹ Örneğin icra memurlarının kişinin izni olmadan haciz yapılan eve girmeleri veya polisin suçluya kelepçe takması.

haklarının zedelenmesinden zarar gören, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat adı altında bir miktar para ödenmesini isteyebilir (m.58/1). Hâkim, bu tazminatın ödenmesi yerine, diğer bir giderim biçimi kararlaştırabilir veya bu tazminata ekleyebilir; özellikle saldırıyı kınayan bir karar verebilir ve bu kararın yayımlanmasına hükmedebilir (m.58/2).

Kişisel hakların ihlali

Doping kontrol işlemleri sırasında kişilik haklarının ihlali gündeme gelebilir. Nihayetinde kişinin vücut bütünlüğü, şöhreti ve itibarı söz konusudur. Biz burada kişilik hakkı ihlallerinin görülme ihtimalini çeşitli başlıklar altında değerlendirmeyi isabetli bulduk.

Numune alımı ve numune alımı sırasında kişisel hakların ihlali

Doping kontrolü sporcuların idrar veya kan örneklerinin, ulusal veya uluslar arası bir spor federasyonu adına alınması ve içlerinde yasak madde bulunup bulunmadığının uzman laboratuvarlarda araştırılmasıdır (Erkiner, 2007: 743).

İnsan kökenli biyolojik maddelerle ilgili olarak önemli yasal düzenlemeler arasında yer alan 29.5.1979 tarih ve 2238 sayılı Organ ve Doku Alınması, saklanması ve Nakli Hakkında Kanunun organ ve dokuya ilişkin herhangi bir tanımlamada bulunmadığı görülmektedir. Yalnız, ODNK m. 2/f.1’de, “organ” ve “doku” deyiminden, insan organizmasını oluşturan her türlü organ ve doku ile bunların parçalarının anlaşılması gerektiği hususu belirtilmiştir. “insan kökenli biyolojik madde” terimi, ODNK hükümlerine tabi olan organ, doku ve bunların parçalarının yanısıra, bu kanun hükümlerine tabi olmayan saç, tırnak, deri, kan, idrar, sperm ve yumurta gibi üreme hücreleri ile insan DNA molekülü gibi, vücuttan alınmaları halinde vücut tarafından yenilenebilen biyolojik maddeleri de kapsamaktadır (Akıncı, 1996). İdrarın ve kanın da doku sayılmalarından dolayı, vücuttan doku alınmasıyla ilgili hukuk kuralları gündeme gelebilir.

Medeni Kanun m.23/3,1’e göre yazılı rıza üzerine insan kökenli biyolojik maddelerin alınması, aşılması ve nakli mümkündür. Mevcut düzenlemelere göre doping kontrol görevlisinin zor kullanma hakkı da yoktur. Gerçi doping kontrollerinde şimdiye kadar zorla idrar numunesi alınma gibi bir olay ile karşılaşılmamıştır. Çünkü kişiden zorla numune almanın bir anlamı olmadığı gibi numune vermeyi reddeden kişi zaten sportif düzenlemelerde öngörülen yaptırımlarla da karşılaşacaktır.

Kişiden zorla numune alınmamasına karşılık, numune vermemenin cezalandırılması bir dengesizlik gibi görünebilir. Sonuçta rıza yoksa kontrol yapılamayacaktır ancak bu durum ceza verilmesine sebep olacaktır, dolayısıyla burada verilecek rızanın önemi sorgulanabilir. Sporcu ceza ile birlikte mesleğini yapamayacaktır ve ekonomik özgürlüğü de olumsuz etkilenecektir. Bunun özelde

kişilik haklarına, kamusal olarak insan haklarına aykırı olduğu da iddia edilebilir¹⁰. Ancak unutmamak gerekir ki “Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz” (TMK m.2/2). Bu aynı zamanda evrensel bir hukuk ilkesidir. Tespit edilmesi için daha elverişli bir yöntem bulunmayan ve açıkça da hile olduğuna inandığımız doping kontrolünün bu şekilde rıza bahane edilerek dava konusu yapılması hakkın kötüye kullanılması olacaktır. Buna rıza göstermeyip sonradan dava konusu haline getirmenin, kişisel hakların ardına saklanmanın dürüstlük kuralına da uymadığı düşüncesindeyiz.

Numune alımı sırasında karşılaşılabilecek diğer bir durum da sporcunun numune vermesi sırasında doping kontrol görevlisinin bu işlemi görmesi gerekmesidir. Yani sporcunun o sırada belinden aşağısının çıplak olması ve kontrol görevlisinin herhangi bir şüpheye yer bırakmayacak şekilde idrar çıkışını görmesi gerekmektedir. Bunun nedeni sorgulandığında, dopinge mücadele kuruluşlarının şimdiye kadar olan tecrübeleri öne sürülebilir. Kontrol sırasında hile ile numuneyi değiştirmek, vücuda bağlı bir düzenek kurarak farklı bir madde vermek gibi yöntemlerin sporcular ve antrenörleri tarafından defalarca denenmiş olması kontrolün bu şekilde çıplak yapılmasını kanaatimizce kaçınılmaz kılmaktadır. Ancak WADA Code, doping kontrolü sırasında sporcuların hemcinsleri tarafından gözlemlenmesi imkânı sunmaktadır. Aksi bir durumda yani karşı cins tarafından numune alınmaya zorlanma kişilik haklarının ihlali gündeme getirecektir. Her ne kadar şimdiye kadar böyle bir durumla karşılaşılmasa da sporcunun sırf bu nedenle numune vermeyi reddetmesi haklı sayılmalıdır. Ancak eleman eksikliği veya her hangi teknik bir sebeple olursa olsun kişi numuneyi karşı cinsin önünde vermek durumunda bırakılırsa bunun kişi haklarının ihlali olacağı konusunda şüphe yoktur.

Yarışma dışı kontroller ile kişisel hakların ihlali

Müsabaka dışı test müsabaka dışındaki herhangi bir zamanda yapılan doping kontrol testi demektir. Dopinge Mücadele Talimatı m.5.4.2'ye göre müsabaka dışı *doping kontrolleri* hem ulusal hem de uluslararası kuruluşlar tarafından başlatılacak ve yönetilecektir.

Müsabaka Dışı Doping Kontrolleri:

(a) WADA;

¹⁰ Günümüzde birçok modern spor ülkesinde spor federasyonlarının statüsünün özzerk bir yapıya getirilmiş ve federasyonların devletle olan bağı sona erdirilmiştir. Bu nedenle, federasyonlar, devlete bağlı olarak toplumsal bir hizmeti yerine getiren kamu kuruluşları olarak değil, bağımsız özel hukuk kişileri olarak görülmektedirler. Bu sebeple, spor yarışmalarında sporcu-federasyon ilişkileri özel hukuk ilişkileri olarak kabul edilmiş ve bu iki grup arasında doğan uyuşmazlıklarda insan hakları normlarının doğrudan uygulanmasının mümkün olmayacağı kararlaştırılmıştır. Örneğin Portekizli milli futbolcu Abel Xavier kendisine doping cezası verilmesini gerektiren bir CAS kararını İsviçre Federal Mahkemesinde temyiz etmiş ve doping cezasının AİHS m.8'de belirtilen özel ve aile hayatının gizliliğine ilişkin kuralı ihlal ettiği öne sürülmüştür. Ancak İsviçre Federal Mahkemesi Xavier'in başvurmasını reddetmiş ve kendisine verilen ceza bir devlet kurumu tarafından verilmediği için AİHS'nce belirtilen kurallara başvurmasının sonuç doğurmayacağını savunmuştur. (Abel Xavier v UEFA, Swiss Federal Tribunal June 11, 2001, 4P.64/2001) (Fidanoğlu, 2011: 282-283)

(b) Olimpiyat ya da Paralimpik Oyunları ile ilişkili olarak Uluslararası Olimpiyat Komitesi veya Uluslararası Paralimpik Komitesi

(c) Doping Mücadele Komisyonu ya da

(d) Madde 5.1 (Doping Kontrollerini yapma yetkisi)'nde belirtildiği üzere Sporcu üzerinde Doping Kontrolü uygulama yetkisi olan bir diğer Doping Mücadele Kuruluşu tarafından başlatılabilir ve yönetilebilir.

Talimat m.5.5.1.'e göre Doping Mücadele Komisyonu Doping Kontrolleri için uluslararası standardın "*kişinin bulunması gereken yer*" hakkındaki gerekliliklerine uyması gereken sporcuların oluşturduğu bir kayıtlı doping kontrolleri havuzu belirleyecek ve bu kayıtlı doping kontrolleri havuzuna dahil edilmesi gereken sporcular için uygulanacak kriterleri ve bunun yanında söz konusu dönem için bu kriterleri yerine getiren Sporcuların bir listesini yayınlayacaktır. Doping Mücadele Komisyonu, Sporcuları kayıtlı Doping Kontrolleri havuzuna dahil etmeye ilişkin kriterlerini, belirlenmiş kriterlere uygun olarak gerekli oldukça zaman zaman gözden geçirecek ve güncelleyecektir. Kayıtlı Doping Kontrolleri havuzuna dahil olan Sporcuların her biri,

a) Doping Kontrolleri için uluslararası standardın 11.3 maddesine uygun olarak her üç ayda bir "bulunduğu yeri", kesin güzergah bilgileriyle Doping Mücadele Komisyonu'na bildirecektir;

b) Söz konusu bilgilerin her zaman doğru ve eksiksiz olarak kalmasını sağlamak amacıyla bu bilgileri Doping Kontrolleri için uluslararası standardın 11.4.2 maddesine uygun olarak gerekli oldukça güncelleştirecektir; ve

c) Doping Kontrolleri için uluslararası standardın 11.4. maddesine uygun olarak söz konusu yerde Doping Kontrollerine alınmak için hazır bulunacaktır.

Talimat m.5.5.2.'e göre, bir *sporçunun Doping Mücadele Komisyonu'na* kendi bulunduğu yeri bildirmemesi Doping Kontrolleri İçin Uluslararası Standard'ın 11.3.5 maddesinin şartlarının yerine getirildiği durumda, madde 2.4'ün amaçları bakımından, bir bildirim koşulunun yerine getirilmemesi olarak kabul edilecektir. Gerçekten Talimat m.2.4.'e göre, sporçunun nerede bulunduğu hakkında gerekli bilgileri vermemek ve Uluslararası Doping Kontrol Standardına uygun olarak yapılan bildirim sonrasında Doping Kontrollerine katılmamak da dahil, Sporcuların müsabaka dışı Doping Kontrolüne tabi tutulması için hazır bulunmasına ilişkin yürürlükteki yükümlülüklerin ihlali, sporçunun bağlı bulunduğu doping mücadelesi kuruluşu tarafından belirlenen onsekiz aylık bir süre içinde üç kez doping kontrolüne katılmaması ve/veya bildirimde bulunmaması, doping mücadelesi kural ihlali sayılacaktır.

Sporcu belirtilen süre içinde her an doping kontrolü ile karşılaşabilecektir. Burada kişilik hakları açısından tartışılmaya açık olan sorun kişinin özgürlüklerinin bu düzeyde sınırlanmasıdır. Nihayetinde ne zaman nerede olacağı konusunda doğru bilgileri vermeyen sporcu üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmemiş sayılacak ve ceza alması gündeme gelecektir.

Spor veya gösteri amaçlı oyun ve yarışmalara katılan kişiler, bu gibi oyun ve yarışmalardan doğabilecek yaralanmaları ve buna benzer sonuçları göze almış sayılırlar (“tehlikeyi kabul”; “Handeln auf eigene Gefahr”). Spor yapan herkes, bilerek veya bilmeyerek yaralanma riskini göze almaktadır (Schimke, 1996: 133, Ertaş, Petek 2005: 64). *Oyun ve yarışma kurallarına uygun şekilde icra ederken karşısındakine bedensel zarar veren bir kişi, onun kişilik haklarına saldırmış sayılmaz* (Zevkliler, Acabey, Gökyayla, 2002: 505, Eren, 2003: 566). Burada müsabaka dışı doping kontrolüne giren sporcunun da, “tehlikeyi kabul” benzeri bir rıza göstermiş sayılması gerektiği düşüncesindeyiz. Zira sporcunun spor faaliyetine katılmakla birlikte sporun gereği olarak kabul edilen bu tür denetimlere karşı açık veya örtülü bir rıza gösterdiği savunulabilir. Genelde sporcular lisanslarını çıkarırken bu tür kontrollere rıza gösterdiğine dair taahhütnameler de vermektedirler. Bu taahhütlerin bu denli özgürlüğü kısıtlayabilecek faaliyetlerin hukuken geçerliliğini sağlayabileceği tartışmalıdır. Dikkat edilirse burada tartışılan kişilik hakkı ihlali sporcunun özel hayatı ile ilgili değil, bizzat bu mesleğin itibarını korumak ve sporcunun sağlığı için gerekli olan bir önlemdir. Nihayetinde doping, kontrole tabi kişi kabul etse de etmese de hiledir, diğer adil yarışan yarışmacıların emeklerinin çalınmasıdır. Bu yöntem dışında dopingli madde teşhisine imkân sağlayan alternatif bir yöntem de bulunmamaktadır. Ayrıca müsabaka dışı kontrole tabi tutulan sporcuların sıradan sporcular olmayıp önceden belirlenmiş kriterlere göre seçildiğini ve genellikle o spor dalının en üst düzeyinde faaliyet gösterdiklerini, şöhretlerinin, kamuoyu önündeki itibarlarının ve kazançlarının da bununla doğru orantılı olduğunu unutmamak gerekir. Kanaatimizce bu düzeyde uluslararası faaliyetlere katılan, oldukça yüksek düzeyde kazançları olan kişilerin bu faaliyetlerinin gereği olan ve amacı sporda adaleti ve sporcu sağlığı olan kontrollere katılması beklenmelidir.

Yanlış teşhis sonucu kişisel hakların ihlali

Doping kontrolü sürecinde her aşamada bilimsel kurallara öncelik verilmelidir ve son derece hassas olunmaktadır. Ancak her ne kadar bilimsel yöntemlerle de yapılırsa numune analizi sürecinde sonucu etkileyecek hatalar meydana gelebilir. Numune bulunan tüplerin karışması, ölçüm yapılan aletlerin yeterli temizlenmemesi ya da B numunesinin daha sonra yapılan testlerde negatif sonuç vermesi gibi bir durumda sporcu baştan dopingli ilan edilecek ancak daha sonra durumun böyle olmadığı ortaya çıkabilecektir. Ancak ne yazık ki be evrede de sporcunun mesleki itibarı

zedelenecek, alacağı ceza veya verilecek tedbir kararı dolayısıyla mesleğini yerine getiremeyecek, sporcunun kulüple veya sponsorlarla yaptığı sözleşmelerin sona ermesi söz konusu olabilecektir.

2011 yılında Hacettepe Üniversitesinde bulunan Türkiye Doping Kontrol Merkezince yapılan test sonuçlarının değerlendirilmesine ilişkin yanlışlık, dört sporcu ve kulüplerinin, herhangi bir anti-doping kuralına aykırılık söz konusu olmamasına rağmen, mağdur olmalarına neden olmuştur.

Diana Lorena Taurasi, Fenerbahçe Spor Kulübü'nün Kadın Basketbol Takımında oynayan Amerika Birleşik Devletleri vatandaşı bir profesyonel basketbolcudur. 13.11.2010 tarihinde oynanan Fenerbahçe – İstanbul Üniversitesi Türkiye Kadınlar Basketbol Ligi müsabakası bitiminde doping kontrolüne alınmış ve vermiş olduğu idrar numunesinin Türkiye Doping Kontrol Merkezi'nce yapılan analizinde "A" numunesi "pozitif" çıkmıştır. Durum, Kontrol Merkezi'nce ilgili federasyonuna (Türkiye Basketbol Federasyonu - TBF) bildirilmiş. TBF'de sporcunun kulübüne, "A" numunesi sonucunu bildirerek, sporcunun "B" numunesinin açılmasını isteyip istemediğinin sorulmasını talep etmiştir. Sporcunun talebi üzerine "B" numunesi de açılarak analiz edilmiş ve bu numunenin de pozitif olduğu saptanmıştır. Bu saptama 3 Ocak 2011 tarihinde yapılmış; sonra 17 Şubat 2011 tarihinde (yani B analizinden 45 gün sonra) bu tahlilleri yapan Türkiye Doping Kontrol Merkezi, yanlışlık yaptığını, sonucun "pozitif" değil, "negatif" olduğunu; yani Diana Lorena Taurasi'nin doping yapmamış olduğunu ilgililere ve kamu oyuna duyurmuştur.¹¹

Doping numunesi analizi sürecinde yapılabilecek hataları kişilik hakları açısından değerlendirdiğimizde, burada kişilik haklarının konusuna giren kişinin saygınlığının, şerefının ve haysiyetinin, mesleki ekonomik değerlerinin söz konusu olduğu görülecektir. Böyle bir ihtimalde TMK m.25'deki koruyucu davalar ile TBK hükümleri uyarınca maddi ve manevi tazminat davaları gündeme gelebilir.

Kişilik haklarının ihlali sonucu açılacak maddi ya da manevi tazminat davasının şartlarından biri, ihlalde bulunan tarafın verdiği zararın kusur sonucu ya da kusursuz sorumluluk hallerinden birinin varlığı sonucu gerçekleşmiş olmasıdır. *Kusur iki çeşittir, kasıt ve ihmali. Failin, hukuka aykırı sonucu isteyerek davranmışsa kasıt, hukuka aykırı sonucu istemiş olmayıp bu hukuka aykırı sonuçtan kaçınmak için iradesini yeter derecede kullanmamışsa ihmali söz konusu olur* (Oğuzman, Öz, 2012:54). Yanlış teşhis ihtimalinde kusur şartı tartışmaya açıktır. Zira dünyada hiç bir WADA akredite doping Analiz Laboratuvarı, bilerek ve isteyerek yanlış yapmaz; ancak, yanlışlık her zaman mümkündür¹². Bu yanlışlık konusundaki kusurun ise ancak bu konuda uzman bilirkişiler tarafından tespit edilebilmesi mümkündür. Eğer burada bir hafif bir ihmalin varlığı bile tespit edilecek olursa pek tabii yanlışlığı

¹¹ Erkiner (Taurasi) s.2.

¹² A.g.m. s.11

yapan doping kontrol merkezinin sporcunun kişilik haklarının ihlalden doğan maddi ve manevi zararının tazmini gündeme gelebilecektir.

Maddi zarar açısından, bu hata sonucu zarara uğrayan sporcu, uğradığı zararın tazminini bu fiilden sorumlu olan sorumlulardan talep edebilir. *Manevi zarar açısından TBK m.58 uygulanacaktır ve bu madde de kusursuz sorumluluğu düzenleyen bir hüküm değildir. Bir kimsenin kişilik hakkına hukuka aykırı tecavüz sonucu uğranılan manevi zararı tazminle bir kişinin sorumlu tutulabilmesi için, ya o kişi tecavüz fiilini işlemekte kusurlu olmalı veya onun sorumluluğunu gerektiren bir kusursuz sorumluluk hali bulunmalıdır. Kusurun bütün dereceleri sorumluluk için yeter. Fakat hakim manevi tazminat miktarını belirlerken kusurun derecesini göz önünde tutacaktır* (Oğuzman, Öz, 2012:258-259).

Sonuç

Doping bir çeşit hiledir, sporun ruhuna aykırıdır, spor kamuoyunun güvenini zedeler ve sporcuların sağlığını tehlikeye atar.

Doping kontrolü, sporcuların idrar veya kan örneklerinin alınması ve içlerinde yasak madde bulunup bulunmadığının uzman laboratuvarlarda araştırılması işlemidir. Bu işlemin gerçekleştirilmesi sırasında ve sonraki aşamalarında bir takım kişilik hakları ihlalleri gündeme gelebilir. Bu ihtimaller üçlü bir ayrıma tabi tutularak değerlendirilmiş ve şu sonuçlara varılmıştır:

İdrarın ve kanın da doku sayılmalarından dolayı, vücuttan doku alınmasıyla ilgili hukuk kuralları gündeme gelebilecektir. Medeni Kanun m.23/3,1'e göre yazılı rıza üzerine insan kökenli biyolojik maddelerin alınması, aşılması ve nakli mümkündür. Numune alımı sırasında gerçekleşen işlem de biyolojik madde alınması işlemidir ve yazılı rıza üzerine alınması mümkündür. Kişinin bu numuneyi vermeyi reddetmesi durumunda doping kontrollerinde kontrolü yapan yetkililerinde zor kullanma gibi bir yetkisi bulunmamaktadır. Zaten şimdiye kadar zorla idrar numunesi alınma gibi bir olay ile karşılaşmamıştır. Ancak numune vermeyi reddetmek de doping ihlali sayılacaktır.

Diğer bir husus numune alımı sırasında sporcunun o sırada beline kadar çıplak olması ve kontrol görevlisinin herhangi bir şüpheye yer bırakmayacak şekilde idrar çıkışını görmesi gerekmesidir. Bu durumda hemcinsi olmayan bir görevli ile karşılaşan sporcunun bu duruma tahammül etmesi gerekebilir. Her ne kadar şimdiye kadar böyle bir durumla karşılaşılmasa da sporcunun sırf bu nedenle numune vermeyi reddetmesi haklı sayılmalıdır. Ancak eleman eksikliği veya her hangi teknik bir sebeple olursa olsun kişi numuneyi karşı cinsin önünde vermek durumunda bırakılırsa bunun kişi haklarının ihlali olacağı konusunda şüphe yoktur.

Müsabaka dışı test müsabaka dışındaki herhangi bir zamanda yapılan doping kontrol testi demektir. Bu durumda sporcunun kişisel özgürlüklerinin kısıtlanması dolayısıyla kişisel haklarının

ihlali gündeme gelebilir. Oyun ve yarışma kurallarına uygun şekilde icra ederken karşısındakine bedensel zarar veren bir kişi, onun kişilik haklarına saldırmış sayılmayacağı gibi müsabaka dışı doping kontrolüne giren sporcunun da, “tehlikeyi kabul” benzeri bir rıza göstermiş sayılması gerektiği düşüncesindeyiz. Kanaatimizce bu düzeyde uluslar arası faaliyetlere katılan, oldukça yüksek düzeyde kazançları olan kişilerin bu faaliyetlerinin gereği olan kontrollere katlanması beklenmelidir.

Numunenin yanlış teşhisi sonucu sporcu spor faaliyetlerine katılmaktan men edilebilir ve mesleki itibarı zedelenebilir. Bu durum ayrıca sporcunun kulüple veya sponsorlarla yaptığı sözleşmelerin sona ermesine yol açabilir. Burada kusur durumuna göre kişisel hakların ihlaline dayalı maddi ve manevi tazminat talepleri gündeme talepleri gündeme gelebilecektir.

Kaynaklar

- Akinci, Şahin (1996). *Türk Özel Hukukunda İnsan Kökenli Biyolojik Madde (Organ-Doku) Nakli Kavramı ve Bundan Doğan Hukuki Sonuçlar*, Yetkin Yayınları, Ankara, 1996.
- Bulut, Harun (2006). *Yargıtay Kararları Doğrultusunda Kişilik Hakları ve Kişilik Haklarına Saldırıdan Kaynaklanan Hukuk Davaları*, Beta Yayınları, İstanbul.
- Dural, Mustafa, ÖĞÜZ, Tufan (2002). *Türk Özel Hukuku Cilt II – Kişiler Hukuku*, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Eren, Fikret (2003). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 8. Bası, İstanbul.
- Erkiner, Kısmet (2006). *Hukuksal Boyutuyla Doping*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Erkiner, Kısmet (2007) *Sporda Doping Mücadele*, Spor Hukuku Dersleri, Kadir Has Yayınları, İstanbul.
- Fidanoğlu, Behiç Cüneyt (2011). *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Sporda Dünya Anti-Doping Programı*, Ankara Barosu Dergisi, 2011/3.
- Helvacı, Serap (2012). *Gerçek Kişiler*, Legal Kitapçılık, 4.Bası, İstanbul.
- Oğuzman, M.Kemal, ÖZ, M. Turgut (2012). *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C:2, Vedat Kitapçılık, İstanbul.
- Schimke, Martin (1996). *Sportrecht*, Frankfurt/Main.
- Serozan, Rona (2011) *Medeni Hukuk Kişiler Hukuku*, Vedat Kitapçılık, İstanbul.
- Zevkiler, Aydın (1981) *Kişiler Hukuku Gerçek Kişiler*, Olgaç Matbaası, Ankara.
- Zevkiler, Aydın, ACABEY, M. Beşir, GÖKYAYLA, Emre (2002). *Medeni Hukuk, Giriş ve Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku – Aile Hukuku*, Ankara.
- http://www.wada-ama.org/rtecontent/document/athlete_guide_turkish.pdf (Erişim tarihi: 19.03.13)
- Erkiner Kısmet, *Diana Taurasi Olayından Ders Çıkarmak*, <http://sporhukuku.org/dosyalar/Diana-Taurasi.pdf> (Erişim Tarihi: 26.10.2014)

www.tvf.org.tr/Sezonlar/2008-2009_sezonu/doping/dopingnedir.doc

Kazancı İhtihat Bankası

Extended English Abstract

Doping is contrary to essence of sports, damages confidence of sport public opinion and athletes' health. Doping control is an activity includes that, taking blood or urine samples from an athlete on behalf of international or national sport federation and searching samples if there is a banned material in an expert laboratory as mentioned above. There can be infringements of personal rights during or in subsequent grades of this procedure. The reasons for the ban are mainly the health risks of performance-enhancing drugs, the equality of opportunity for athletes, and the exemplary effect of drug-free sport for the public. Anti-doping authorities state that using performance-enhancing drugs goes against the "spirit of sport".

An athlete's urine and/or blood can be collected anytime and anywhere for doping control.

Samples will be sent to a WADA accredited laboratory in strict confidentiality and will be tracked to ensure their security.

Athletes A sample will be analyzed and B sample will be securely stored for further testing if required. The laboratory will send the results to the responsible anti-doping organization (ADO) and WADA. If A sample result will be positive then B sample will be tested if the athlete demands that. Finally, if B sample will be positive like sample A before, athlete will be considered guilty, and this situation will be reported to the sport organisations for punishment procedure.

As an additional information; refusing to give a sample or corrupting doping control form will be considered "*Anti – doping rule violation*" and this occasion needs punishment. There is a kind of absolute liability.

Personal rights are the rights that a person has over their own body. Among personal rights are associated rights to protect and safeguard the body, most obviously protected by the torts of assault and battery. Furthermore, aspects of personality are protected, such as a person's reputation, by the tort of defamation, and legislation protecting the privacy of individuals, and freedom of movement.

Personal rights are related to the values those make people a people. They are related to life, body, physical and mental health, honour, dignity, benefit to familiarize, secrecy of private life, freedom, creation, voice, pledge, image, name and uncountable humanity values. Personal rights are untouchable, unassignable, personality driven, irrevocable, birthright and values everyone has equally.

The subject of personal rights is, the inherent values protecting by law, depends on existing in life from birth to death for nature persons', from having capacity to have rights to their ending for corporations.

Personal rights are protected by Turkish Civil Code art.23, art.24 and art.25 in Turkish civil Code also in Turkish Code of Obligations art.58.

We debated personal rights' infringement possibilities in three parts and arrived to conclusion:

There may be an infringement because blood and urine is a body pattern. In Turkish Civil Law, receiving, vaccinating and transplanting of a biological patterns taken from human body is possible by a person's written consent. According to doping regulations and Turkish Law, there is no authority to use force. Although it is possible therotically, there is no case about using force to take samples up till now. Because if an athlete denies to give sample will be punished with respect to WADA Code as well.

An other situation may cause an infringement is that the DCO must see the provision of sample. It means that, athlete must be naked and DCO must see urine's leaving from body without

a doubt. WADA Code provides only the athlete and a DCO of the same gender are permitted in the washroom during the provision of the sample. In here, the objective is to ensure that the DCO is observing the sample provision correctly. If there is an attempt by a DCO to get in an opposite-gender athlete's control station, of course there may be infringement. In such a case, an athlete can deny to give a sample in our opinion.

Out – of Competition Testing is any doping control which is not in-competition Athlete can be faced with a doping control anytime in this period. Here the question is that if there is an infringement about personal rights. In our opinion, an athlete has a consent like “*accept the risk*”, who enters in an “out of competition testing”. In this case, we can say, if an athlete joins in a high-level competition, has an explicit or implicit consent to these doping controls due to general principles.

Wrong diagnosis can occur. This kind of mistakes affects athlete's reputation and dignity badly and this can be a termination reason of a employee or sponsoring contracts. As a result, in this possibility, there will be a infringement of the personal rights and a trial.